

Küresel Ekonomide Lojistik Faaliyetlerinin Önemi

Abdullah Ozan Danış¹

Özet

Küresel ekonomi kavramı, farklı ülkelerin birbirleriyle gerçekleştirdikleri ticari döngü olarak bilinmektedir. Dünya’da küresel ekonomileri etkileyen bir den fazla unsur bulunmaktadır. Savaşlar, salgın hastalıklar, ülkeler arası diplomatik ilişkiler ve lojistik faaliyetleri bu unsurlardan bazılarıdır. Bu çalışma, küresel ekonomilerde lojistik faaliyetlerinin ne denli etkili olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, lojistik faaliyetlerinde oluşacak aksaklıkların gerek ülkelere gerekse işletmelere ne gibi olumsuzluklar yarattığı ortaya konmuştur.

1. GİRİŞ

Lojistik kelimesi köken olarak mantık ve hesap kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşmuş olup bir ürünün, üretim noktasından başlayarak tüketim noktasına ulaşmasına kadar verimli bir şekilde hareket etmesini sağlayan mekanizma olarak bilinmektedir. Lojistik; ürün veya hizmetlerin ihtiyaç duyulan yerde, istenen zamanda temin edilmesi için kullanılan bir araç olarak da tanımlanabilir.

Küresel ekonomi, farklı ülkeler arasında gerçekleşen ticari faaliyetlerin toplamı olarak tanımlanabilir. Küresel ekonomi, birden fazla ülke arasında gerçekleşen dünya çapında birbirine bağlı ekonomik faaliyetleri ifade eder. Teknoloji faaliyetlerindeki gelişim ve ileri düzeydeki değişim küresel faaliyetlerin ilerlemesine, ticari faaliyetlerin sınır ötesi alanlara yayılmasına, şirketlerin yeni hedef pazarlar belirlemesine olanak sağlamıştır. Küresel ekonominin gelişmesine katkı sağlayan en önemli unsurlardan bir tanesi de lojistik faaliyetlerinin gelişmesidir.

1 Öğr. Gör., Siirt Üniversitesi, Kurtalan MYO, ozan.danis@siirt.edu.tr,
ORCID ID: 0009-0000-4714-769X

Lojistik faaliyetleri son dönemlerde ciddi bir değişim göstermiştir. İlk yıllarda lojistik dendiğinde taşıma ve sevk işlemleri akla gelmekteydi. Bu kavram yıllar içinde ciddi değişikliğe uğramıştır. Lojistik faaliyetleri işletmelerin depolamadan sipariş yönetimine, satın alma yönetiminden stok yönetimine, gümrükleme işlemlerinden talep tahminine kadar birçok operasyonları gerçekleştirmesine yardımcı olmaktadır (Gümüş, 2009: 102). Lojistik sektörü; teknolojik yenilikler, çevre duyarlılığı ve pazarın talepleri gibi faktörlerin etkisi altında sürekli olarak evrilmekte ve kendini yenilemektedir. Bu trendlere uyum sağlayan ve hızlı bir şekilde adapte olan işletmeler, sektörün liderleri olmaya devam edecektir.

2.LOJİSTİK KAVRAMI

2.1.Lojistik Kavramı ve Lojistik Faaliyetleri

Lojistik kelimesinin kökeni, eski Yunan dilinde “Logisticos” ve Latin dil “Logisticus” kelimelerinden oluşmuştur. Her iki kelimedede hesap vermek anlamında kullanılmaktadır (Gümüş, 2013: 304). Lojistik ile ilgili bir den çok tanıma rastlanmaktadır. Bilginin, hammaddenin veya mamullerin bir yerden başka bir yere en uygun zamanda en uygun maliyetle, doğru ambalajlama yöntemiyle, doğru taşıma türü kullanılarak yapılması da lojistik olarak tanımlanmaktadır. Tedarik Zinciri Yönetimi Profesyonelleri Konseyi (CSCMP) üyeleri, müşteri istek ve beklentilerini karşılamak için ürünlerin ve hizmetlerin veri akışının ilk aşamasından nihai aşamaya kadar olan tüm hareketlerin planlanması, uygulamaya konulması, taşıma işlemlerinde seçilecek taşıma türünün belirlenmesi, depolama işleminin yapılması ve güvence altına alınması gibi birçok operasyonun yönetilmesi olarak ifade etmektedir.

Lojistik, işletmelere özellikle son dönemde rekabet avantajı sağlaması sebebi ile büyük önem ifade etmektedir. Uluslararası ticarete önem veren ülkelerin ve işletmelerin doğru ürünü en uygun fiyat, maliyet ve zamanda kendi bünyesine katması bu ülke ve işletmeleri rakiplerine göre öne çıkartmaktadır. Lojistik yönetimi kavramının sağladığı bazı avantajlara bakacak olursak:

- Maliyet avantajı
- Kapasite planlaması
- Stok seviyesinin optimizasyonu
- Ürünlerin müşterilere teslim süresinde optimizasyon
- Depo yönetim süreçlerinin iyileştirilmesi
- Tedarik zincir eylemlerinin iyileştirilmesi örnek olarak verilebilir.

Lojistik faaliyetlerinin sağladığı faydalar göz önüne alındığında bu faaliyetlerin işletmeler için büyük öneme sahip olduğu bilinmektedir. Lojistik faaliyetlerinin neden önemli olduğuna bakacak olursak:

- Lojistik, kurum ve kuruluşların performans ölçülerini ve kâr oranlarını belirleyen bir faktördür.
- Lojistik, bütün operasyonel faaliyetleri içine alması sebebi ile önem arz etmektedir.
- Lojistik faaliyetleri ve operasyonları normalde maliyet gerektiren süreçlerdir yalnız gerçekleştirilen operasyonlar sonucu işletmelerin ve kuruluşların daha fazla gelir elde etmesine olanak sağlamaktadır.
- Lojistik bir ürün veya hizmetlerin sevkinden ziyade müşterilere sağlanan hizmetler konusunda temel unsur oluşturmaktadır yani müşteri istek ve beklentilerine hızlı şekilde cevap vererek bu taleplerin karşılanması da önem arz etmektedir.
- Lojistik faaliyetleri uzun süreli ilişkileri barındıran bir kavramdır. Burada dış paydaşlar veya 3PL ve 4PL ile kurulan ilişkiler uzun zamanlı olabilmektedir (Dinçel, 2016: 15).

2.2.Lojistik Faaliyetleri

Lojistik faaliyetleri son yıllarda ciddi değişiklik göstermiştir. Lojistik faaliyetlerinin tarihsel gelişimine bakacak olursak:

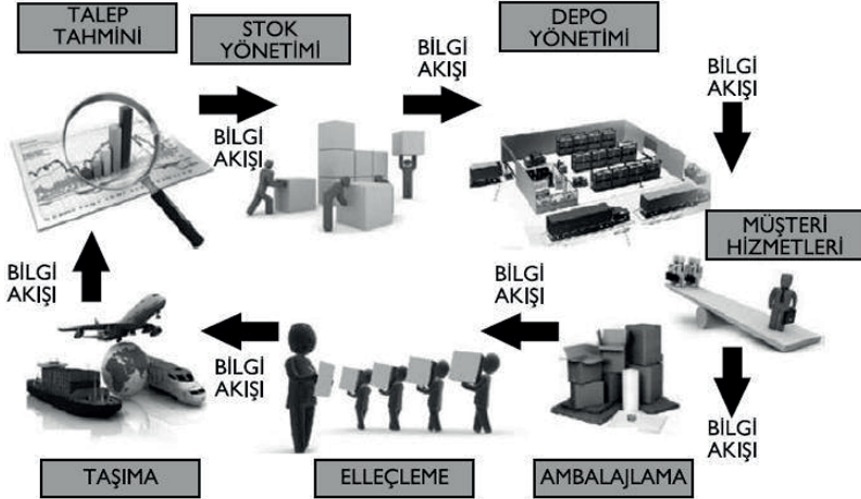
Tablo 1: Lojistik Faaliyetlerinin Tarihsel Gelişimi

Tarih	Aşama	Yönetim Merkezi	Örgütsel Tasarım
1960 Yılları	Depolama ve Sevkiyat	Satış ve pazarlama Stok yönetimi Ulaştırmanın planlanması Depolama	Karmaşık lojistik faaliyetleri Zayıf dereceli bir lojistik yönetimi
1980 Yılları	Toplam Maliyet Yönetimi	Lojistikte merkezîyetçi politika Süreçlerin optimize edilmesi Lojistiğin rekabetçi bir avantaj sağlaması Süreçlerin optimize edilmesi	Büyüyen ve gelişen lojistik yönetimi faaliyetleri Bilişim sistemleri Lojistik faaliyetlerinin merkezîleştirilmesi
1990 Yılları	Bütünleşmiş Lojistik Yönetimi	Planlanmış lojistik faaliyetleri Tedarik zincir stratejileri Lojistiğin işletme faaliyetlerine entegre edilmesi Lojistiğin süreç kanalları ile bütünleşmesi	Lojistik faaliyetlerinin yayılması Tedarik zincirinde planlama işlemi Toplam kalite yönetiminde verimlilik için sağlanan destek

2000 Yılları	Tedarik Zincir Yönetimi	Tedarik zincirinde stratejik görüşün benimsenmesi Extranet kullanımına başlanması Kanal güçlerini kuvvet aracı olarak ortak şekilde kullanmak Toplam kalite yönetimi ve tedarik zinciri yönetimlerinde işbirliği gerçekleştirmek	Ticari anlamda ortaklıklar Sanal örgütler Talep ve isteklerde oluşan değişiklikler Bencmarking ve yeniden yapılanma
2000 ve Sonrası	E – Tedarik Zinciri Yönetimi	Tedarik zinciri uygulamalarında internetin kullanılması Hızlı veri tabanı paylaşımının maliyetinin minimum olması Bilgilerin elektronik ortamda bulunması	Tedarik zinciri ağı ile beraber ticari ortaklık gerçekleştirmek E – Ticaret Örgütsel alanda çevik ve ölçülebilir olmak

Kaynak: (Moralar, 2012: 5-6)

Lojistik kavramı küresel ticarete önemli bir role sahiptir. Lojistik faaliyetleri rekabet avantajı sağlaması sebebi ile işletmeler ve kurumlar için büyük önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra birçok operasyonel işlemlerde lojistik faaliyetlerinden faydalanılmaktadır.

Şekil 1: Lojistik Faaliyetleri

Kaynak: (Tuerxun, 2017: 9)

2.2.1. Taşımacılık

Taşımacılık kavramı lojistik faaliyetlerinde ciddi bir maliyete sahiptir. Bunun ana sebebi ürünlerin sorunsuz bir şekilde karşı tarafa iletilmesi işletmelerin üretim konusunda başarı oranını etkilemesinden kaynaklıdır. Taşımacılık kavramı gerek ulusal gerekse uluslararası ekonomilerden faydalanmak için kullanılan yollardan biridir. Taşımacılık faaliyetlerinde ürün özelliklerinin bilinmesi ve bu özelliklere uygun taşıma modunun seçilmesi taşımacılığın verimliliğini etkileyen en önemli unsurdur (Tekin & Sayın, 2017: 549).

2.2.2. Depo Yönetimi

Depolama, ihtiyaçların gerek duyulduğunda kullanılmak üzere belirli prosedürlere uygun şekilde bulundurulmasıdır. Üretim sektöründe ise depolama; ürünlerin hammadde aşamasından üretim ortamına sonrasında tüketim merkezlerine dağıtımına kadar tüm malzemelerin muhafaza edilmesi şeklinde ifade edilmektedir (Keskin, 2006: 94).

Depolama faaliyetleri, işletmelerin verimliliğini etkileyen bir lojistik faaliyetidir. Lojistik faaliyetlerinde zaman kavramının önemli olması verimliliği etkilediği için depolama düzeni lojistik faaliyetleri için önemli bir unsurdur. Sürekli akışa sahip ürünlerin deponun arka bölümlerinde depolanması, ihtiyaç anından yeniden çıkarılıp üretim hattına getirilmesi hem zaman hem de iş gücü kaybına sebebiyet vermektedir. Depolama kavramında önemli olan unsurlardan bir tanesi depo içi göstergelerdir. Depo içi yön göstergeleri zaman ve iş gücünden tasarruf etmenizi sağlayacaktır.

2.2.3. Paketleme

Ambalajlama, ürün teknolojisinin bir parçası olarak bilinmektedir. Ambalaj, bir ürünü dış etkenlerden muhafaza eden, paket içindeki ürünleri bir arada tutan, dağıtım operasyonlarını kolaylaştıran, tüketiciye paket içeriği konusunda bilgi veren plastik, kâğıt, cam ve karton gibi malzemelerden oluşan kaplar olarak tanımlanmaktadır (Örücü & Tavşancı, 2001: 4).

Lojistik faaliyetlerinde ürün ambalajlama işlemlerinin doğru yapılmaması; ürünlerin deformasyona uğramasına, ezilme ve kırılma problemlerin oluşmasına, üretim hattının aksamasına ve doğal olarak müşteri istek ve ihtiyaçlarına cevap verilememesine doğal olarak da memnuniyetsiz müşterilerin oluşmasına sebep olacaktır.

2.2.4. Stok Yönetimi

Stok yönetimi, üretim planları dâhilinde satın alma ve satış tahmini ve tespiti yapılarak, belirlenen miktarda ve belirlenen zamanda planlama oluşturulmasına yardımcı olan bir fonksiyondur (Tekin, 2014: 4-5). İşletmeler stok yönetimi konusunda ciddi mesai harcamaktadırlar. Stok yetersizliği üretim fonksiyonlarının aksamasına, müşteri taleplerin karşılanamamasına sebep olmaktadır. İşletmelerin stok yönetim planı oluştururken sadece stok bulundurmaya faaliyetlerini değil mevcut stok seviyesini de tepe noktada tutması gerekmektedir; çünkü yüksek stok seviyesi maliyetlerin yükselmesine sebep olabilmektedir.

2.2.5. Satın Alma

Satın alma faaliyetleri uzun yıllar üstünde durulmayan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu faaliyette uzun yıllar bilgi ve yeterliliği düşük personeller çalıştırılmıştır. Hammadde tedarik sürecinde güçlü olan işletmelerin rekabet avantajı elde etmesi, müşteri talep ve ihtiyaçlarındaki değişiklikler satın alma kavramının önemli bir olgu olmasına sebep olmuştur. Tedarikçi ve üretici arasında ilişkiler stratejik çerçevede görüşülmeye başlanmıştır. Satın alma birimleri de gerek mevcut personeli gerekse yeni personel alım şartlarında teknoloji alt yapısı sağlam ve güne hızlı şekilde ayak uyduracak bireyleri tercih etmeye başlamıştır (Karagöz, 2012: 31).

Satın alma faaliyetlerinde tedarik lojistiğinin satın alma amaçları ise:

- Tedarikçiler ile ilişkilerin daha verimli hale getirilerek kaliteyi artırma
- Sevkiyat süreçlerinin hızlandırılması
- İşletmenin üretim hedeflerini gerçekleştirerek karlılığın artırılması

2.2.6. Elleçleme

Elleçleme, üretimi tamamlana ürünlerin yerlerinden alınarak taşınması, boşaltılması, ayrılması ve istiflenmesi olarak bilinmektedir. Malların aktarımında dört önemli unsur vardır; zaman, alan, sayı ve hareket. Malların aktarımı genelde bireyler tarafından yapılırsa da ağır ve hacimli yüklerde vinç ve forkliftler kullanılmaktadır (Hacıbektaşoğlu, 2020: 43).

2.2.7. Gümrükleme

Gümrük işlemleri, bir ürünün ithal ve ihraç edilmesi, dâhilde veyahut hariçte işleme tabi tutulması, geçici ithal edilmesi, transiti, antrepoya alınması ve benzeri işlemleri kapsamaktadır (Tekin, 2017: 553).

2.2.8. Talep Tahmini

Talep tahmini, hizmet veya ürünlerle ilgili ilerleyen zamanlarda müşterilerden gelebilecek talebin en doğru ve en az hata ile hesaplanması aşamasıdır. Talep tahmini işletmeler için büyük öneme sahiptir. Talep tahmininin de yapılacak hatalar stok maliyetlerinin artmasına veya gelen talebin karşılanamamasına sebebiyet verebilmektedir.

2.3. Lojistikte Taşıma Türleri ve Taşıma Modları

Küresel ekonomilerde taşıma türleri ve modları işletmelere büyük avantajlar sağlamaktadır. Hangi sektörde hangi taşıma türünün kullanılacağı işletmelere küresel ekonomilerde rekabet ve maliyet avantajı sağlamaktadır. Lojistik sektöründe başarılı olmanın ana faktörlerinden bir tanesi de taşıma türlerini ve taşıma modlarını en iyi şekilde bilip en iyi organizasyonu belirlemektir. Taşıma türleri belirlenirken; maliyet, hız, güvenlik gibi faktörler önem arz etmektedir. Bu faktörler dikkate alınırken üzerinde durulması gereken bir diğer husus taşıma türlerini bir birine entegre etmektir.

2.3.1. Karayolu Taşımacılığı

Ürünlerin veya kişilerin bir yerden farklı bir yere karayolu ile taşınması karayolu taşımacılığı olarak bilinmektedir. Karayollarının kurulum maliyetinin diğer taşıma türlerine göre daha az olması ve hemen hemen her noktaya ürün ve insanların rahat bir şekilde taşınması sebebi ile tercih edilen bir taşıma türü olarak bilinmektedir. Kurulum maliyetine ek olarak karayolu taşımacılığında kullanılan araçların maliyetinin düşük olması bu taşıma türüne olan ilgi ve yönelimi arttırmaktadır (Gürdal, 2006: 51).

2.3.2. Denizyolu Taşımacılığı

Denizyolu taşımacılığı genelde çok büyük miktarlarda yüklerin taşınmasında tercih edilen bir taşıma türüdür. Bu taşımacılık türünde genelde büyük yük gemileri kullanılmaktadır. Bu taşıma türünün en büyük dezavantajı olumsuz hava koşullarından etkilenmesi ve diğer taşıma türlerine göre varış noktasına daha yavaş bir şekilde ulaşmasıdır. Büyük yüklerin taşınmasında diğer taşıma türlerine göre önde olması ve güvenilirliği ise bu taşıma türünün avantajıdır. Denizyolu taşımacılığında yüklerin gemilere yüklenmesinde ve gemilerden boşaltılmasında ileri teknoloji vinçler ve forkliftler kullanılmaktadır (Öz, 2019: 80).

2.3.3. Havayolu Taşımacılığı

Havayolu taşımacılığı, uçaklar aracılığı ile gerçekleşen taşıma türüdür. Bu taşımacılık türünde gerek yolcu gerekse kargo taşımada kullanılmaktadır. Buna ek olarak kargo uçaklarının uzun süreli uçuş yapabilmeleri sebebi ile kıtalararası taşımacılıkta da bu taşıma türünden faydalanılmaktadır. Ürünlerin deniz aşırı sınırları aşması, zaman kavramının önemli olması hızlı ve güvenli şekilde lokasyona ulaştırılması bu taşıma türünün en büyük avantajı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksek maliyet, birçok yerde kargo uçaklarının kapasitesine sahip pistlerin bulunmaması ve taşıma maliyetlerinin yüksek olması ise bu taşımacılık türünün dezavantajları arasında yer alır (Akoğlu & Fidan, 2020: 34).

2.3.4. Demiryolu Taşımacılığı

Demiryolu taşımacılığı, yük hacmi ve ağırlığı fazla olan yüklerin taşınmasında tercih edilen bir taşımacılık türüdür. Demiryolu taşımacılığı ile gönderilen ürünlerin, hava ve kargo taşıma türlerine göre daha uzun sürede talep edilen yere ulaşması bu taşıma türünün dezavantajı olarak bilinmektedir. Bu taşıma türü diğer taşıma modlarına oranla daha güvenli bir taşıma modudur. Bu taşıma türünde bazı dezavantajlar olduğu söylenebilir. Bunlar; heyelan riski, yükleme ve boşaltma istasyonlarının uygun olup olmaması, varış yerinden sonra kullanılacak yolların yetersiz olması gibi unsurlar (Keskin, 2018: 79).

Demiryolu taşımacılığı daha çok entegre taşımacılık sistemlerinde kullanılmaktadır yani bu taşıma türü gerçekleştirildikten sonra yüksek ihtimal bir başka taşıma türüne daha ihtiyaç duyulabilmektedir. Bu taşıma türünün yatırım maliyeti, karayolu taşıma türüne göre daha yüksektir.

2.3.5. Boru Hattı Taşımacılığı

Boru hattı taşımacılığı, doğal gaz, benzin, petrol gibi enerji kaynaklarının taşınmasına kullanılan bir taşıma türüdür. Yüksek hacimli petrol ve doğalgaz ekonomik maliyetle taşınmasına olanak sağlayan bir taşımacılık türüdür. Bu taşımacılık türünde ilk kurulum maliyeti çok yüksektir. Boru hattı taşımacılığı en güvenli taşıma türüne örnek olarak gösterilebilir (Kayabaşı, 2007: 71).

2.3.6. İç Suyolu Taşımacılığı

İç su yolu taşımacılığı, nehirlerin, göllerin ve denizlerin ulaşım elverişli kısımlarında gerçekleştirilen bir taşımacılık türüdür. İç su yolu taşımacılığı çevre dostu ve yüksek potansiyele sahip bir taşımacılık türü olarak bilinmektedir. Bu taşımacılık türünün özellikle çoklu taşımacılık

türünün desteklendiği AB ülkelerinde ilerleyen süreçlerde yaygın bir şekilde kullanılması beklenmektedir (Arslan vd., 2021: 36)

2.3.7. Kombine Taşımacılık

Kombine taşımacılık, denizyolu, demiryolu, karayolu, boru hattı ve hava yolu taşıma türlerinden en az iki tanesi ile gerçekleştirilen taşıma türüdür. Bu taşıma türünde taşıma organizasyonu olarak bilinen taşıma işleri organizatörü ve kombine taşımacılık operatörü aracılığı ile gerçekleşmektedir.

2.3.8. Multimodal ve Intermodal Taşıma Modu

Intermodal taşımacılık, Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu tarafından “Bir yükün mevcut taşıma kabı veya kara aracı içerisinde birbirini takip eden iki veya daha fazla taşıma modeli ile yükün kendisinin mod değişimi esnasında elleçlenmeden taşınmasıdır” şeklinde tanımlanmıştır (Turan, 2016: 1).

Multimodal taşımacılık ise, bir yükün taşınma esnasında taşıma kabı veya taşıma aracından bir başka taşıma aracına aktarıldığı esnada başka kaplara aktarılarak taşınması olarak ifade edilmektedir. İki taşımacılık modunun da ortak özelliği ise, tek bir taşıma türü kullanılmadan taşıma işleminin gerçekleşmesidir.

3.KÜRESEL EKONOMİ KAVRAMI

Tek bir dünyada yaşadığımızı belirtmek hemen hemen hepimizin gün içinde karşılaştığı bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünyanın tek bir yer haline geldiği küreselleşme kavramı ile ifade edilmektedir. Küreselleşme kavramı ekonomik, siyasal, sosyal dinamiklerde değişimi beraberinde getirmektedir. Bu kavram birden çok boyutu etkilediği için tek bir tanım üzerinde uzlaşmak mümkün değildir. Küreselleşme; hem içinde yaşadığımız dünyanın küçülmesi hem de tüm dünyadaki bilincin tek bir parça şeklinde yoğunlaşma olarak ifade edilebilir (Hayta, 2016: 28).

Küreselleşme en basit tabiri ile birleşik kaplar ortamı olarak nitelendirilebilir. Küresel ekonomi kavramı dünyada teknolojinin gelişmesi ile gerek ülkeler gerek işletmeler için büyük önem arz etmeye başlamıştır. Küresel ekonomide ülkelerin ve şirketlerin ürettiği ürün ve hizmetleri uluslararası sınırların dışına çıkarması eskisi kadar zor olmamaktadır. Uluslararası ticaret kavramında yaşanan mevzuat değişiklikleri, ülkelerin ihracat yapan şirketlere sağladığı imkân ve teşvikler ticaretin ulusal sınırların dışına açılmasına yardımcı olmuştur. Bununla beraber lojistik faaliyetlerinin

kapsamının genişlemesi, taşımacılık modlarında yaşanan gelişmeler de küresel ekonominin gelişmesinde büyük rol oynamaktadır.

3.1. Teknolojik Gelişmelerin Küresel Ekonomiye Etkisi

Küresel ekonomi kavramına birden çok faktör etki etmiştir. Özellikle çokuluslu işletmeler modern küreselleşme olgusunda önemli bir yere sahiptir. Ancak modern ve ekonomik küreselleşme gelişimini sadece çokuluslu işletmelere bağlamak yanlıştır. Küresel ekonomi kavramının gelişiminde 1970' li yılların sonuna doğru ortaya atılan araştırma ve geliştirme çalışmalarının sonucu olarak bilgisayarlarda işlemcilerin kullanılması ve bu teknolojinin hızlı bir şekilde yayılması etkili olmuştur. Özellikle 1980-2000 yılları arasında üretimin yeniden organize edilmesi, biçimlendirilmesi ve toplumun ekonomik dönüşüme geçişi konusunda bilgisayarların bir araç olarak kullanıldığı bilinmektedir (Balkanlı, 2002: 18).

1800' lerde küresel ekonomi kavramında temel olgu hammaddelerin tedarik edilip bu hammaddelerin dönüştürülmesi sonucu yeniden satışa sunulmasıydı. Oysa günümüzde üretim-tüketim ve parasal kavramlar artık bilgisayara dayalı olarak gerçekleşmekte hatta ve hatta alım-satım işlemlerinde yapılan hesaplamalarda da bilgisayarlardan faydalanılmaktadır. Teknolojinin küresel ekonomiye katkılarında bahsettiğimizde genel olarak bilgisayar ve cep telefonları aklımıza gelmektedir yalnız bu sürecin en büyük etki ettiği ve dünyanın küresel bir köye dönüşmesinde etkisi olan önemli bir olgu da internet ağı olgusudur. İnternet ağlarının gelişmesi aslında yerel olarak faaliyet gösteren şirketlerin uluslararası sınırlara açılmasına olanak sağlamıştır. Örnek olarak; amazon.com, temu.com, alibaba.com gibi sitelerin kurulması ve bu sitelerle aynı işlevi gören sitelerin artması buna ek olarak bu sitelerin uluslararası sınırların dışına gerek nihai tüketiciye gerekse üreticiye ulaşması, internet ağlarının gelişmesi ve verimliliğinin artması sayesinde olmuştur. İnternetin gelişmesi ile beraber kullanıcı sayılarında da artış yaşanmıştır. Dünya genelinde internet kullanıcı sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu artışlar aynı zamanda e-ticaret kavramının ilerlemesine ve küresel ekonominin gelişmesine katkı sağlamıştır.

3.2. Küresel Ekonomide Lojistik Faaliyetlerinin Önemi

Lojistik faaliyetlerinde oluşan aksaklıklara ve bu aksaklıkların neden olduğu sonuçlara baktığımızda küresel ekonomiye bu faaliyetlerin etkisi daha iyi anlaşılmaktadır. Havayolu taşımacılığında, uçuş seferlerinde oluşan aksaklıklar, belirlenen tarihlerde uçakların havalanmaması bacasız sanayi sektörü olarak bilinen turizm faaliyetlerini ve turizmin verimliliğini etkilemektedir bu da doğal olarak küresel ekonominin küçülmesine sebep

olmaktadır. Buna ek olarak hava yolu taşımacılığı genelde hız ve güvenliğin ön planda tutulduğu durumlar tercih edilen bir taşımacılık türüdür. Doğal olarak bu taşımacılık türünde bazen organ nakilleri de gerçekleşmektedir yani bu taşıma türünde oluşan aksaklıklar üretim ağını etkilemekle beraber insanlar içinde hayati öneme sahiptir. Denizyolu taşımacılığında navlun fiyatlarındaki artışlar, boş konteyner bulma problemleri, pandemiler, gümrük mevzuatlarındaki katı politikalar, ülkeler arası savaşlar gerekli hammaddelerin tedarikinde sıkıntılar yaşanmasına gerekli hammaddeler bulunsa dahi bunların sevkinin gerçekleşmemesi üretim faaliyetlerinin aksamasına ve küresel ekonominin küçülmesine sebebiyet vermektedir. Karayolu taşımacılığında ise yine denizyolu taşımacılığında yer alan etmenler, ürünlerin zamanında teslimini olumsuz yönde etkilemekte gerek nihai ürün, gerek hammadde, gerekse yarı mamullerin sevkinde oluşan problemler uluslararası ticaretin bu hususlardan etkilenmesine ve küresel ekonominin küçülmesine sebep olmaktadır. Demiryolu taşımacılığında, lojistik faaliyetlerin aksaması entegre taşıma sistemleri olan multimodal ve intermodal taşımacılık faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemekte bu da doğal olarak mamul ve yarı mamullerin gecikmeli bir şekilde belirlenen lokasyona ulaşmasına ve üretim ve tüketim hattında verimsizlik oluşmasına sebep olmaktadır.

Küresel ekonomi faaliyetlerine etki eden birden çok unsur bulunmaktadır. Lojistik faaliyetleri küresel ekonominin gelişmesinde önemli bir paya sahiptir. Sonuç olarak bakıldığında lojistik faaliyetlerindeki aksaklık ve gecikmeler üretim ağının aksamasına bu da üretim-tüketim dengesinin bozulmasına ve uluslararası ticari hacmin küçülmesine sebebiyet vermektedir (Farook vd., 2007).

Küresel ekonomi de önemli unsurlardan bir diğeri lojistik üs kavramıdır. Lojistik üs kavramı; taşımacılık, dağıtım, depolama, elleçleme, gümrükleme, ihracat, ithalat, transit işlemler, sigorta vb. faaliyetlerin bir bölgede gerçekleştirilmesi olarak ifade edilmektedir (MÜSİAD, 2014). Lojistik merkezler, ülke dışından ve içinden gelen yüklerin depolanması, depo içinde bulunan bu mamullerin elleçlenmesi ve organize edilmesi gibi faaliyetler bulunmaktadır. Buna ek olarak, gümrükleme işlemleri, gözetim ve denetim işlemleri ile birlikte kontrol işlemlerini yapmakta ve ihtiyaç duyulan ekipmanları bünyelerinde barındırmaktadırlar. Yapılabilen bu işlemler sayesinde uzak mesafe gerektiren lokasyonlara sevk işlemi gerçekleştirme, konteyner ve araç park alanlarıyla beraber beslenme ve barınma gibi temel fizyolojik ihtiyaçların sağlanmasına katkıda bulunmaktadırlar (Balcı & Emirkadı, 2019: 11-12)

Küreselleşme kavramı ile birlikte uluslararası ticaret hız kazanmıştır. Küresel boyutta üretilen mamullerin tüm aktörlere hızlı şekilde ulaştırılması, tüketilen mamullerin raf ömürlerinin kısılması ve giderek artan uluslararası rekabet neticesinde lojistik faaliyetleri büyük önem kazanmıştır; çünkü bu faaliyetler stratejik rekabet avantajı sağlamaya katkıda bulunmuştur. Küresel ticaretteki bir takım hareketler, hem ticari faaliyetleri hem ticaret yollarının rotasını hem de kapasitesini etkilemektedir. Bu hareketlerle beraber yeni lojistik üsleri oluşmakta ve küresel ekonomi girişimleri artış göstermektedir (Kara vd., 2009).

4.SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada küresel ekonomide lojistik faaliyetlerinin etkisi ve önemi ele alınmıştır. Çalışma; lojistik kavramı, lojistik faaliyetleri, lojistikte taşıma türleri ve taşıma modları, küresel ekonomi kavramı, teknolojik gelişmelerin küresel ekonomiye etkisi ve küresel ekonomide lojistik faaliyetlerinin önemi konularını kapsamaktadır. Lojistik faaliyetlerinin gerek ulusal gerekse uluslararası ticari ilişkilerde önemli bir unsur olduğu bilinmektedir. Bu faaliyetlerin aksayabileceği durumlarda ülkeler ve işletmeler tarafından önceden belirlenen bir kriz planı ile yüksek maliyetleri minimize etmesi mümkündür. Lojistik faaliyetlerinin en büyük avantajı rekabet avantajı sağlamasıdır.

Küresel ekonomi, işletmelerin ve ülkelerin özellikle son yirmi yılda teknolojik faaliyetlerinde gelişmesiyle beraber ciddi araştırma ve geliştirme yaptığı bir kavramdır. Piyasada yer alan rakiplerin artması, müşteri istek ve ihtiyaçlarının her geçen gün değişkenlik göstermesi üreticileri uluslararası pazarlara yönlendirmektedir. Uluslararası pazarlara yönelen işletmelerin üretim kapasitelerini arttırmaları doğal olarak da maliyetlerini minimize etmeleri, küresel ekonomilerde yer alan pazarlar vasıtasıyla gerek ürün çeşitliliğini arttırmaları gerekse işletme bünyesine döviz girdisi sağlamaları mümkündür.

Araştırmanın sonuçları çerçevesinde bazı öneriler geliştirilmiştir. Küresel ekonomilerde dikkat edilmesi gereken bazı unsurları da unutmamak gerekmektedir. Bu kapsamda öneriler aşağıdaki gibi sunulmuştur:

- ✓ Ticaret gerçekleştirilen ülke ile ilgili ürün ve dış ticaret mevzuatı hakkında bilgi sahibi olmak.
- ✓ Uluslararası talepleri karşılamak ve küresel ticari hacmin artması amacıyla üretim hattını küresel piyasalara uygun şekilde yönlendirip iç piyasadaki talepleri karşılayamama durumlarına karşı optimum bir planlama stratejisi oluşturmak.

- ✓ Lojistik türlerini seçerken riski az ve maliyeti uygun bir taşıma türünü tercih etmek.
- ✓ Eğer mümkün ise lojistik üslerden yardım almak.
- ✓ Lojistik faaliyetlerinde yaşanabilecek sorun ve aksaklıklara karşı 3PL ve 4PL uzmanlarında yani dışardan destek almak.
- ✓ Ticaretin gerçekleştiği veya gerçekleşeceği piyasaların durumunu(enflasyon, doğal afet, sosyo-kültürel faktörler, savaş durumu, Moody's veya bir diğer adıyla Yatırım Hizmetleri tarafında ülkeye verilen kredi notu vs.) gözlemek.
- ✓ Küresel piyasalardaki rekabet ortamı hakkında bilgi sahibi olmak.

Görüldüğü üzere küresel piyasalara açılmadan önce bir den çok unsuru değerlendirmek gerekiyor. Bu faktörlerin yanı sıra uluslararası piyasalara açılacak işletmenin ve ülkelerin kendi bünyelerinde bir SWOT analizi yapması ticaretin sürdürülebilirliği açısından faydalı olacaktır.

Kaynakça

- Arslan, İ., Bozgeyik, Y., Çelik, S. & Künc, S. (2021, 01 31). AB ortak ulaştırma politikası bağlamında türkiye'nin uyum süreci ve ulaştırma sektörüne genel bir bakış . *Gaziantep Sosyal Bilimler Dergisi (Gaziantep University Journal Of Social Sciences)*, 20(1), 36. 01 2021, 31 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1058773> adresinden alındı
- Balkanlı, A. O. (2002, 07). Küresel Ekonominin Belirleyici Faktörleri Üzerine . (B. F. Emirgil, Dü.) *Uludağ Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 21(1), 18. 07 2002 Tarihinde <https://Acikerisim.Uludag.Edu.Tr/Server/Api/Core/Bitstreams/2f11b63f-6f85-446a-Bd8f-B2c65c2f7a-ce/Content> Adresinden Alındı
- Basık, M. K. (2009). Küresel Ticarete Lojistik Üslerin Önemi Ve Türkiye. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 69-84. https://Www.Mku.Edu.Tr/Files/25_Dosya_1337929965.Pdf Adresinden Alındı
- Dinçel, S. (2016). *Lojistik Yönetimi Ve Girişimcilik* (1 B.). İstanbul, Güngören: Hiperlink Yayınları. 04 2016 Tarihinde https://Books.Google.Com.Tr/Books?hl=Tr&lr=&id=0br9dwaaqbaj&oi=fnd&pg=Pa1&dq=-Lojistik+Faaliyetleri+Nelerdir&ots=Es7g42uwuz&sig=Mh1d4wrmr05bnbpzqiqa40jii&redir_esc=y#v=onepage&q=Lojistik%20faaliyetleri%20nelerdir&f=false Adresinden Alındı
- Emirkadı, H. B. (2019, 06). Küresel Ticarete Lojistik Üslerin Önemi Ve Karadeniz Bölgesi Lojistik Üs Potansiyelinin Swot Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 21(1), 11-12. 09 29, 2019 Tarihinde <https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Download/Article-File/748165> Adresinden Alındı
- Fidan, B. A. (2020, 06 30). Dünyada Hava Kargo Taşımacılığı Pazarı Ve Türkiye'nin Yeri . *Ekonomi, İşletme Ve Yönetim Dergisi* , 4(1), 30-35.
- Gümüş, S. (2014). Lojistik Sektörünün Türk Ekonomisine Katkıları Ve Bir Araştırma. *Uluslararası İşletme Ve Yönetim Dergisi (Business & Management Studies: An International Journal)*, 1(3), 302-324. 01 30, 2014 Tarihinde Alındı
- Gümüş, Y. (2009). Lojistik Faaliyetlerin Rekabet Stratejileri Ve İşletme Kârı İle Olan İlişkisi. *Lojistik Faaliyetleri Muhasebe Ve Finansman Dergisi*(41), 101-102. 01 01, 2009 Tarihinde <https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Download/Article-File/426589> Adresinden Alındı
- Gürdal, S. (2006). *Türkiye Lojistik Sektörü Altyapı Analizi*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası . 2006 Tarihinde <https://Www.Scribd.Com/Document/642986990/Turk%C4%B0ye-Loj%C4%B0st%C4%B0k-Sektoru-Altyapı-Anal%C4%B0z%C4%B0-Pdf> Adresinden Alındı

- Hacıbektaşoğlu, B. (2020). *Lojistik Sektörü Ve Lojistik Süreçlerinin Sağladığı Maliyet Ve İş Gücü Avantajları: Tekstil Sektörü Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul, Türkiye: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Uluslararası Ticaret Ve Para Yönetimi Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. <https://www.proquest.com/docview/2465721588?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=dissertations%20%20theses> Adresinden Alındı
- Hayta, Y. (2016). Küreselleşme Kavramı Ve Bir Süreç Sonucu Olarak Küresel Kentler. *Uluslararası İşletme, Ekonomi Ve Yönetim Perspektifleri Dergisi* (4), 28. 12 01, 2016 Tarihinde <https://ijbemp.com/?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=2db100a4-a7dd-4d2f-bd24-d494a8bc1839makale3.pdf&key=638> Adresinden Alındı
- Kaminsky, F. H. (2007). Logistics Centers To Support Project-Based Production In The Construction Industry., (S. 182). Michigan / Usa. 08 2007 Tarihinde https://www.researchgate.net/publication/239930850_Logistics_Centers_To_Support_Project-Based_Production_In_The_Construction_Industry Adresinden Alındı
- Karagöz, B. (2012). *E – Lojistik Uygulamaları*. Türkiye: Ekin Basım Yayın. 07 2012 Tarihinde Alındı
- Kayabaşı, A. (2007). *İşletmelerin Rekabet Gücünün Geliştirilmesinde Lojistik Faaliyetlerin Performansının Arttırılması: Üretim İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama*. (D. E. Dalı, Dü.) İzmir, Türkiye: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi. 2007 Tarihinde <https://www.proquest.com/docview/2465721588?%20theses&fromopenview=true&pq-origsite=-gscholar&sourcetype=dissertations%20> Adresinden Alındı
- Keskin, M. H. (2006). *Lojistik Tedarik Zincir Yönetimi (Geçmiş, Değişimi, Bugünü, Geleceği)*, (1. B.). Ankara, Türkiye: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keskin, M. H. (2018). *Lojistik Tedarik Zincir Yönetimi* (7 B.). Nobel Yayın Dağıtım. 02 2018 Tarihinde Alındı
- Moralar, Ö. (2011). *Depo Ve Taşımacılık Yönetimi Sistemlerinin Birleştirilmesi Analizi, Tasarımı Ve Taşımacılık Operasyonlarına Genel Bakış*. (İ. T. Tezi, Dü.) İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. <https://polen.itu.edu.tr:8443/server/api/core/bitstreams/bdc26376-4c76-482d-8ed1-8d35a69d8e81/content> Adresinden Alındı
- Öz, M. (2019). *Lojistik Faaliyetlerde Dış Kayna Kullanımı* (1 B.). Konya, Karatay, Türkiye: Eğitim Yayınevi. 03 2019 Tarihinde Alındı
- Sayın, M. T. (2017, 12). Lojistik Faaliyetlerde Satınalma Faaliyetinde Karşılaşılan Riskler Ve Perakende Sektöründe Uygulaması. *Kesit Akademi Dergisi*(10), 549. https://kesitakademi.com/index.jsp?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=1557642439_1278%20ahmet%20alper%20sayin.pdf&key=1014 Adresinden Alındı

- Sayın, M. T. (2017, 12). Lojistik Faaliyetlerde Satınalma Faaliyetinde Karşılaşılan Riskler Ve Perakende Sektöründe Uygulaması. *Kesit Akademi Dergisi*(10), 553. 08 01, 2017 Tarihinde [Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Download/Article-File/1520691](https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Download/Article-File/1520691) Adresinden Alındı
- Tanyaş, M. (2014). *İstanbul Lojistik Sektör Analizi Raporu*. Müsiad. İstanbul: Adem Dönmez. 02 2015 Tarihinde [Https://www.Musiad.Org.Tr/Uploads/Yayinlar/Arastirma-Raporlari/Pdf/Lojistik_Sektor_Analizi_1_1.Pdf](https://www.Musiad.Org.Tr/Uploads/Yayinlar/Arastirma-Raporlari/Pdf/Lojistik_Sektor_Analizi_1_1.Pdf) Adresinden Alındı
- Tavşancı, E. Ö. (2001, 09 01). Gıda Ürünlerinde Tüketicinin Satın Alma Eğilimini Etkileyen Faktörler Ve Ambalajlama. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(3), 5. 09 01, 2001 Tarihinde [Https://Dergipark.Org.Tr/En/Download/Article-File/217417](https://Dergipark.Org.Tr/En/Download/Article-File/217417) Adresinden Alındı
- Tekin, M. (2014). *Üretim Yönetimi - 2* (9 B.). Konya, Türkiye: Günay Ofset.
- Tuerxun, G. (2017). *Çin Halk Cumhuriyeti'nin Lojistik Sektörünü Geliştirmek Adına Uyguladığı Destekler*. (İ. T. Enstitüsü, Dü.) İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lojistik Yönetimi Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. [Https://Acikerisim.Ticaret.Edu.Tr/Server/Api/Core/Bitstreams/F9c43247-Ad81-4bb6-B412-E9d45cc00dff/Content](https://Acikerisim.Ticaret.Edu.Tr/Server/Api/Core/Bitstreams/F9c43247-Ad81-4bb6-B412-E9d45cc00dff/Content) Adresinden Alındı
- Turan, K. Ö. (2016). *Kentsel Lojistikte İntermodal Taşımacılık Modeli : İstanbul Uygulaması* . (M. Ü. Yönetimi, Dü.) İstanbul, Maltepe, Türkiye: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret Ve Lojistik Yönetimi Yayınlanmamış Doktora Tezi. 2016 Tarihinde [Https://www.Proquest.Com/Docview/3086284537?Pq-Origsite=Gscholar&Fromopenview=True&Sourcetype=Dissertations%20&%20theses](https://www.Proquest.Com/Docview/3086284537?Pq-Origsite=Gscholar&Fromopenview=True&Sourcetype=Dissertations%20&%20theses) Adresinden Alındı